

Vergaderjaar 1990-1991

21 847

Herziening van Titel 4 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en wijziging van enige andere bepalingen van Boek 1 van dat wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafvordering

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 16 juli 1991

Het doet mij veel genoegen te constateren dat het wetsvoorstel gunstig is ontvangen en dat de fracties die in het voorlopig verslag aan het woord zijn, kunnen instemmen met de voorgestelde modernisering van de regelgeving betreffende de burgerlijke stand, zulks onder handhaving van het uitgangspunt van vastlegging van de belangrijkste gebeurtenissen in het menselijk leven in authentieke akten. Ik deel de waardering die door de diverse fracties wordt uitgesproken voor het grondige voorbereidende werk dat in verband met het wetsvoorstel door de Commissie Regelgeving Burgerlijke Stand is verricht. Omdat de opmerkingen en de vragen in het algemene gedeelte van het verslag betrekking hebben op een beperkt aantal specifieke onderwerpen, is gekozen voor een onderwerpsgewijze behandeling ervan.

Vlak vóór de afronding van deze memorie is van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak een commentaar op het wetsvoorstel ontvangen. Reeds in 1988 heeft deze vereniging op verzoek van de toenmalige bewindsvrouw een advies uitgebracht, waarmee bij het opstellen van het wetsvoorstel rekening is gehouden. Aan de thans gedane suggestie, het begrip «belanghebbende partij» te verduidelijken, is gevolg gegeven. De overige suggesties worden nog nader bezien. Van een gedetailleerde bespreking ervan in deze memorie is afgezien ten einde de voortgang van de behandeling van het wetsvoorstel niet op te houden.

I. ALGEMEEN

1. De opzet van het wetsvoorstel en de invloed daarop van de automatisering

De leden van de CDA-fractie, de PvdA-fractie en de fractie van D66 hebben aandacht besteed aan de invloed van de voortschrijdende automatisering op de regelgeving met betrekking tot de wijze van vastlegging van de gegevens van de burgerlijke stand. In dit verband merkten de leden van de CDA-fractie op dat naar huidig recht de ambtenaar van de burgerlijke stand gehouden is deze gegevens op

papier op te nemen en van zijn handtekening te voorzien. Niet uitgesloten is, volgens de memorie van toelichting, dat in de toekomst vastlegging van de gegevens van de burgerlijke stand op andere wijze dan in de vorm van een papieren akte zal plaatsvinden. De genoemde leden vroegen zich af of dit betekent dat authentieke akten en papier niet nadrukkelijk aan elkaar verbonden zijn.

Bij de huidige stand van het bewijsrecht in Nederland en andere landen is neerlegging van gegevens op papier noodzakelijk voor authenticiteit. Zoals in het rapport van de commissie is uiteengezet, veronderstelt authenticiteit, ook volgens de op 1 april 1988 in werking getreden nieuwe regelgeving betreffende het bewijsrecht (Wet van 3 december 1987, Stb. 590) dat er ondertekende geschriften zijn, in de vereiste vorm en bevoegdelijk opgemaakt door ambtenaren aan wie bij of krachtens de wet is opgedragen op die wijze te doen blijken van door hen gedane waarnemingen of verrichtingen. Dit impliceert dat aangevers of partijen bij een akte zich persoonlijk bij de ambtenaar van de burgerlijke stand vervoegen en dat de akte door hen en door de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt ondertekend. Het impliceert voorts dat de originele akten worden bewaard ter plaatse waar zij zijn opgemaakt en dat alleen de met de bewaring belaste ambtenaar bevoegd is tot het afgeven van een afschrift of een uittreksel. Dit in de authenticiteit besloten uitgangspunt van het wetsvoorstel brengt mee dat in de aard van de taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand geen fundamentele veranderingen optreden. Wanneer in de memorie van toelichting wordt gesteld dat ik het niet uitgesloten acht dat technische ontwikkelingen zullen leiden tot vastlegging van gegevens van de burgerlijke stand op andere wijze dan op papier, dan denk ik daarbij voor de eerstkomende periode vooral aan de mogelijkheid van elektronische verwerking van de in de papieren akten opgenomen gegevens met het oog op de geautomatiseerde vervaardiging van afschriften en uittreksels. De oorspronkelijke akten blijven als authentiek controledocument behouden. De voorgestelde regelgeving staat niet in de weg aan deze ontwikkeling, die vooral in grotere gemeenten kan bijdragen tot de efficiëntie van de dienstverlening. Voor het redigeren van akten en voor het samenstellen van de bijbehorende klappers wordt reeds op vrij grote schaal gebruik gemaakt van geautomatiseerde apparatuur. Een wettelijke voorziening is daarvoor niet nodig.

Refererend aan de vraag van de leden van de CDA-fractie naar de activiteiten van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand met betrekking tot de juridische aspecten van de automatisering van de burgerlijke stand, kan ik mededelen dat op 21 maart 1991 te Straatsburg met algemene stemmen is aangenomen een Aanbeveling inzake de informatisering van de burgerlijke stand. Daarin wordt onder meer een serie technische vereisten genoemd, waaraan een systeem voor elektronische gegevensverwerking moet voldoen om bruikbaar te zijn voor burgerlijke stand-doeleinden. Deze Aanbeveling gaat evenals het wetsvoorstel uit van een stelsel waarbij de oorspronkelijke akten op papier worden opgemaakt en bewaard. Momenteel bestaat in geen enkele lidstaat van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke stand het voornemen om hiervan af te stappen.

De zoëven gegeven beschouwingen met betrekking tot de authenticiteit van akten zijn, naar het mij voorkomt, ook van belang in verband met de opmerkingen van de leden van de fractie van D66 die, verwijzend naar het besluit waarmee de Commissie Mulder in 1985 is ingesteld, de indruk hebben dat in het uiteindelijke wetsvoorstel eigenlijk weinig is terug te vinden van de voortschrijdende automatisering, dan wel van de invoering van de gemeentelijke basisadministratie. De stelling van deze leden, dat de gevolgen van deze ontwikkelingen minder ingrijpend zijn voor de burgerlijke stand dan aanvankelijk werd aangenomen, gaat in

zoverre op dat de fundamentele taakstelling van de burgerlijke stand ongewijzigd blijft. Dat neemt niet weg dat, zoals reeds is vermeld, de ambtenaar van de burgerlijke stand thans reeds mogelijkheden heeft om in vèrgaande mate te profiteren van de technische mogelijkheden van automatisering, bij het opstellen van de akten, het samenstellen van de bij de registers behorende klappers en de produktie van afschriften en uittreksels. Bovendien biedt het wetsvoorstel ruimte om eventueel de dubbelen van de akten op een andere drager dan papier vast te leggen. Zie artikel 18 c, dat de regeling inzake de vervaardiging, de bewaring en de bijhouding van de dubbelen delegeert. Mede in het licht van de zoëven genoemde Aanbeveling van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand acht ik het niet zeer waarschijnlijk dat zich op korte termijn een ingrijpende wijziging in de opzet van de regelgeving van de burgerlijke stand zal voordoen. Ik deel overigens de conclusie van de Commissie Mulder dat, ook al zou zo'n wijziging in het verschiep liggen, dit niet afdoet aan de wenselijkheid om thans eerst de bestaande, sterk verouderde regelgeving te actualiseren.

De leden van de fractie van D66 vroegen naar mijn mening over de in het advies van de NEVABS gedane suggestie om een commissie of werkgroep in het leven te roepen, die zich kan buigen over de mogelijkheden van technische en elektronische ontwikkelingen. Zoals in de memorie van toelichting reeds is uiteengezet, lopen de behoeften op het gebied van automatisering per gemeente sterk uiteen. Elke gemeente zal zelf, binnen de door de wet gegeven mogelijkheden, moeten beslissen of, en zo ja voor welke taakonderdelen van de burgerlijke stand zij tot automatisering overgaat. Intussen worden ten departemente de ontwikkelingen nauwlettend gevolgd. De Permanente Commissie van advies voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden heeft in dit opzicht een signaleringsfunctie. Momenteel wordt in die commissie beraadslaagd over de noodzakelijk geachte herziening van het Papier- en schrijfmiddelenbesluit. Mocht, mede in verband met de implementatie van de hiervoor genoemde Aanbeveling van de Internationale Commissie, nader overleg nodig zijn met betrekking tot de invoering van technische voorzieningen op het gebied van automatisering, dan zal ik bewerkstelligen dat dat overleg plaatsvindt.

De leden van de CDA-fractie wezen erop dat op basis van het op 28 januari 1981 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, wetgeving tot stand is gekomen die veelal ook de burgerlijke stand bestrijkt. Naar aanleiding van de vraag naar de plannen van de regering in dit kader merk ik op dat dit verdrag inmiddels bij Wet van 20 juni 1990, Stb. 351, is goedgekeurd. Bij die gelegenheid is mede voorzien in het afleggen van een verklaring dat het Verdrag niet van toepassing zal zijn op bepaalde categorieën persoonsregistraties waarop ook de Wet persoonsregistraties niet van toepassing is. Dit is ingevolge artikel 2, tweede lid, van die wet onder meer het geval voor openbare registers die bij de wet zijn ingesteld. Ter zake zij verwezen naar de nota naar aanleiding van het verslag inzake het betrokken goedkeuringsontwerp (Kamerstukken II, 1989-1990, 21 093, nr. 5, blz. 4). Het voorgaande staat overigens geenszins in de weg aan de thans voorgestelde regeling voor de burgerlijke stand.

Ook de leden van de PvdA-fractie wezen op het belang van bescherming van persoonsgegevens van de burgerlijke stand. Deze gegevens zijn, naar hun mening, terecht beperkt beschikbaar voor de burger zonder een gerechtvaardigd belang, terwijl het verstrekken van systematische inlichtingen over geboorten, huwelijken en sterfgevallen aan dagbladen en bedrijven is uitgesloten. Op de vraag van de genoemde leden naar de resultaten van het overleg in de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand, kan worden geantwoord dat in de

reeds genoemde Aanbeveling van 21 maart 1991 een bepaling is opgenomen die de verstrekking van zodanige gegevens langs automatische weg aan derden – zowel particulieren als instellingen – onderwerpt aan de wettelijke regels die in de betrokken Staat gelden met betrekking tot de openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand. De grensoverschrijdende overdracht, langs automatische weg, van dergelijke gegevens is onderworpen aan de openbaarheidsbeperkende regelingen van de lidstaat waar de gegevens zijn geregistreerd. Deze aanbevelingen zijn geïnspireerd door het hiervoor genoemde Europese verdrag van 28 januari 1981 alsmede door de op 5 september 1984 aangenomen Aanbeveling van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand inzake de openbaarheid van de registers en de akten van de burgerlijke stand. Voor Nederland houden deze normen in dat bij automatische overdracht van gegevens van de burgerlijke stand de inachtneming van de bepalingen, neergelegd in afdeling 8 van het wetsvoorstel, moet zijn verzekerd.

2. Het toezicht op de verrichtingen van de ambtenaar van de burgerlijke stand en andere aspecten van diens positie

De leden van de CDA-fractie, van D66 en van de GPV-fractie zijn uitvoerig ingegaan op het toezicht op de verrichtingen van de ambtenaar van de burgerlijke stand en andere aspecten van zijn positie. Met betrekking tot die positie merken de GPV-leden terecht op dat het feit dat benoeming en ontslag van deze functionaris plaatsvinden door burgemeester en wethouders nog niet betekent dat hij een gemeentelijk belang behartigt of dat het rijk de gemeente in medebewind roept. De ambtenaar van de burgerlijke stand ontleent zijn taak rechtstreeks aan de wet. Bepaalde vormen van toezicht worden uitgeoefend door het openbaar ministerie en de rechter kan concrete instructies geven met betrekking tot het opmaken van de akten.

Teleurstelling is uitgesproken over het feit dat het openbaar ministerie de controle slechts zeer gedeeltelijk uitvoert. Zowel de leden van de CDA-fractie als die van de GPV-fractie zijn echter geneigd de regering te volgen in haar voorstel geen speciale Kamers van Toezicht in te stellen. Wel vroegen de CDA-leden of het wenselijk is dat aldus wordt volstaan met de reeds bestaande mogelijkheid van redres op grond van de artikelen 29 en 61 Boek 1 BW. Dit betekent immers dat het toezicht zich beperkt tot een puur rechterlijke controle op initiatief van de belanghebbende.

Ter verduidelijking moge ik in de eerste plaats opmerken dat artikel 61 Boek 1 B.W., dat voorziet in de mogelijkheid om op te komen tegen de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om mee te werken aan een huwelijksaangifte of een huwelijksvoltrekking, in het wetsvoorstel is vervangen door een algemene voorziening tegen de weigering om enige akte op te maken. Artikel 24 van het wetsvoorstel, dat het huidige artikel 29 vervangt, biedt daarnaast de mogelijkheid tot aanvulling van de registers en tot doorhaling of wijziging van een akte of kantmelding. De bevoegdheid om een daartoe strekkende rechterlijke last te verkrijgen, komt niet alleen toe aan de justitiabele, maar ook aan het openbaar ministerie. Er is aanleiding om deze vorm van toezicht van het openbaar ministerie te handhaven, omdat zij de mogelijkheid biedt om, ook indien de burger stilzit, in te grijpen. Het openbaar ministerie wordt overigens ook in de weigeringsprocedure betrokken. In verband daarmee verwacht ik dat gehandhaafd blijft de sinds lang gevestigde praktijk die erin bestaat dat de ambtenaar van de burgerlijke stand, in gevallen waarin daartoe aanleiding is, ruggespraak pleegt met het openbaar ministerie alvorens een bepaalde handeling te verrichten of te weigeren.

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn dat het rechterlijke toezicht op de verrichtingen van de ambtenaren van de burgerlijke stand niet geheel aan het initiatief van de burgers is overgelaten. Het openbaar ministerie kan door een ieder – ook door de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf – worden benaderd. Het heeft voorts op grond van artikel 23a de bevoegdheid om van de akten inzage te nemen of daarvan overlegging te bevelen.

Alvorens tot een definitief oordeel te komen over de vraag of er nog een andere vorm van toezicht door een hoger orgaan noodzakelijk is, wensten de leden van de CDA-fractie, de fractie van D66 en de GPV-fractie een beter inzicht te verkrijgen in de bestaande vormen van toezicht. Met name wensten de CDA-leden nadere informatie over het aantal klachten over de ambtenaren van de burgerlijke stand en over de aard van deze klachten.

Zoals in de memorie van toelichting, blz. 4, is aangegeven, is daarnaar onderzoek gedaan en is niet duidelijk gebleken dat de klachten talrijk zijn. Kwantitatieve gegevens ontbreken. Voor zover klachten betrekking hebben op het beleid van de ambtenaar van de burgerlijke stand met betrekking tot het opmaken van akten, bestaan daarvoor de hiervoor genoemde civielrechtelijke procedures. De indruk bestaat dat verreweg de meeste klachten op dit gebied liggen. Dergelijke klachten zullen in veel gevallen niet leiden tot civielrechtelijke procedures ter verbetering of aanvulling van de registers, omdat de ambtenaar tevoren ruggespraak heeft gepleegd met het openbaar ministerie. Aan het aantal van deze procedures kan dus geen indicatie worden ontleend voor het aantal klachten op dit gebied. Klachten kunnen ook betrekking hebben op gedragingen buiten de onmiddellijke sfeer van de uitvoering van wettelijke voorschriften, bijvoorbeeld op een onbehoorlijke bejegening van het publiek. Een derde aanleiding tot klachten en het nemen van disciplinaire maatregelen kan zijn gelegen in tekortkomingen bij de registervoering, bijvoorbeeld het laten ontstaan van achterstanden bij het toevoegen van latere vermeldingen, hetgeen tot gevolg heeft dat de registers niet meer de meest recente gegevens bevatten. De sanctie in dergelijke gevallen kan bestaan in een overplaatsing naar een andere functie binnen dezelfde dienst, dan wel naar een ander onderdeel van het gemeentelijk apparaat. Gevallen waarin tot schorsing of ontslag uit de dienst van de gemeente moet worden overgegaan, doen zich uiterst zelden voor.

De leden van de GPV-fractie merkten in dit verband op dat de bijzondere positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand hem ook in een specifieke positie ten opzichte van de gemeentelijke bestuursorganen en de ambtelijke organisaties plaatst. Uiteraard kunnen eventuele kwesties de burgerlijke stand rakende worden besproken met de gemeentesecretaris of burgemeester en wethouders, maar van een hiërarchische relatie kan hierbij toch niet worden gesproken. Maar hoe verhoudt zich dit tot de stelling in de memorie van toelichting (blz. 5) dat de normale disciplinaire sancties worden genomen door burgemeester en wethouders? Geldt deze bevoegdheid ook ten aanzien van taken die de wet rechtstreeks aan de ambtenaar van de burgerlijke stand opdraagt? Gaat het hierbij om sancties die kunnen worden toegepast naast de straffen welke in het Wetboek van Strafrecht worden bedreigd?

Het bijzondere element in de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand is gelegen in het feit dat hem door het gemeentebestuur geen instructies kunnen worden gegeven met betrekking tot de uitvoering van de hem door de wet opgelegde taak. De ambtenaar van de burgerlijke stand beslist zelfstandig of hij aan een verzoek om een akte op te maken gevolg zal geven. De juistheid van die beslissing kan slechts door de rechter worden getoetst. De rechter kan beslissen dat het een en ander in de registers wordt rechtgezet, maar hij heeft – strafrechtelijke sancties daargelaten – geen zeggenschap over de positie van de ambtenaar van

de burgerlijke stand. Ingeval een ambtenaar van de burgerlijke stand telkenmale beslissingen neemt die de rechterlijke toetsing niet doorstaan, en daaruit blijkt dat hij zijn taak niet verstaat of verwaarloost, kunnen burgemeester en wethouders tegen hem de sancties nemen die zij ook tegen andere ambtenaren in dienst van de gemeente kunnen nemen (berisping, schorsing of ontslag). Ik benadruk dat in zo'n geval een disciplinaire maatregel zal zijn gebaseerd op door de rechter geconstateerde tekortkomingen. Hieruit moge blijken dat de rechterlijke controle en het hiërarchisch toezicht elkaar niet uitsluiten, doch complementair zijn. Het komt mij overbodig voor daaraan nog een derde vorm van toezicht toe te voegen.

In verband met het toezicht werd mij door de leden van D66 de volgende vraag voorgelegd: stel dat een ambtenaar van de burgerlijke stand met instemming van zijn burgemeester en wethouders een akte opmaakt van een huwelijk, gesloten tussen twee personen van dezelfde kunne. Brengt het toekomstige recht in die situatie verandering ten opzichte van het huidige recht? Ook de leden van de GPV-fractie noemden dit voorbeeld en merkten op dat het recente verleden heeft geleerd dat sommige gemeentebesturen er niet voor terugschrikken personen tot ambtenaar van de burgerlijke stand te benomen met het kennelijk doel hen huwelijken te laten voltrekken in strijd met de wet, in het bijzonder artikel 33 Boek 1 BW. In voorkomend geval is hiertegen opgetreden door bezwaar te maken tegen hun beëdiging. Maar is dit wel een geëigend middel om wetsovertreding te voorkomen? Is strafbaarstelling van een dergelijke handeling van de ambtenaar van de burgerlijke stand voldoende?

Hiervoor is, naar aanleiding van vragen van de CDA-fractie, reeds ingegaan op de mogelijkheden van civielrechtelijk redres vanwege het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie blijft, evenals voorheen, bevoegd tot het stuiten van een huwelijk of het indienen van een vordering tot doorhaling van een ten onrechte in de registers opgenomen akte. Ook kan het een strafrechtelijke procedure entameren. Het enige verschil met het huidige recht is hierin gelegen dat het openbaar ministerie niet langer langs de weg van een systematische controle van de registers kennis zal kunnen krijgen van een handeling die door een ambtenaar van de burgerlijke stand in strijd met de wet is verricht. Mij is overigens bekend dat in het genoemde geval nog vóór de aangifte van het voorgenomen huwelijk door de betrokken dienst van de burgerlijke stand contact is gezocht met het openbaar ministerie ten einde na te gaan welke stappen dit zou nemen indien de aangifte van het huwelijk doorgang zou vinden. Van de zijde van het openbaar ministerie is medegedeeld dat het huwelijk zou worden gestuit. Aldus was het openbaar ministerie reeds bij voorbaat in de gelegenheid gesteld om de totstandkoming van het huwelijk te voorkomen en om eventueel daarover tot in de hoogste instantie te procederen. Ik heb er vertrouwen in dat in gevallen als deze, waarin gerede twijfel kan bestaan over de vraag of de wet een bepaald optreden van de ambtenaar van de burgerlijke stand toestaat, steeds ruggespraak met het openbaar ministerie wordt gepleegd. Aldus zal de zelfstandige besluitvorming van de ambtenaar van de burgerlijke stand gewaarborgd blijven. Ik wijs er verder op dat de toekomstige regeling van de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand meebrengt dat een gemeenteraadslid slechts tot buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan worden benoemd. De taak van deze ambtenaar wordt tot het voltrekken van het huwelijk beperkt (artikel 16 a, tweede lid). De registratie van de huwelijksaangifte en de beoordeling van de huwelijksbevoegdheid van de aanstaande echtgenoten blijft aan de gewone ambtenaar van de burgerlijke stand voorbehouden. Naar mijn mening is terecht door het openbaar ministerie bezwaar gemaakt tegen de beëdiging van personen waarvan de benoeming

kennelijk tot doel had, huwelijken te laten voltrekken in strijd met de wet. Ik hoop echter dat de noodzaak van een dergelijk optreden zich in de toekomst niet meer zal voordoen.

De leden van de GPV-fractie vroegen nog hoe de relatie is tussen burgemeester en wethouders van een gemeente en een ambtenaar van de burgerlijke stand van een andere gemeente die zijn functie in de betrokken gemeente uitoefent. Artikel 16, derde lid, geeft aan dat voor benoeming tot ambtenaar van de burgerlijke stand voldoende is dat men tevoren werkzaam was als ambtenaar in dienst van een andere gemeente dan de benoemende gemeente. De betrokken ambtenaar valt na zijn benoeming onder het toezicht van het benoemende gemeentebestuur. Indien hij daarnaast taken blijft vervullen voor de gemeente waar hij tevoren werkzaam was, valt hij voor die taken onder het toezicht van het bestuur van laatstgenoemde gemeente.

De leden van de GPV-fractie meenden dat het terecht mogelijk zal blijven dat huwelijken worden voltrokken door een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand die geen ambtenaar van de burgerlijke stand in gemeentelijke dienst is. Naar aanleiding van hun vraag, hoe het toezicht op deze functionaris geregeld is, merk ik op dat de door de bijzondere ambtenaar van de burgerlijke stand te verrichten werkzaamheden doorgaans in een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten zijn vastgelegd. Veelal wordt per voltrokken huwelijk een honorarium betaald. Soms geschiedt de dienstverlening zonder tegenprestatie. Een dergelijke overeenkomst kan uiteraard door toedoen van het gemeentebestuur worden ontbonden. Ten aanzien van de beperkte wettelijke taakopdracht van de bijzondere ambtenaar gelden evenwel dezelfde normen als voor de gewone ambtenaar van de burgerlijke stand. In het bijzonder neemt deze ambtenaar de verklaringen van de huwende partners af en stelt hij vast dat een huwelijk tot stand is gekomen. De beoordeling van de juistheid van deze handelingen is aan de rechter voorbehouden.

Met betrekking tot de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand merkten de leden van de PvdA-fractie op dat bij de inwerkingtreding van de Gemeentewet, die onlangs in de Tweede Kamer is vastgesteld, de regeling van de rechtspositie van de ambtenaar van de burgerlijke stand vervalt en wordt overgeheveld naar het Burgerlijk Wetboek. Aangezien de behandeling van deze wetsvoorstellen niet synchroon loopt, vroegen deze leden wanneer en op welke wijze het dreigende gat wordt gedicht. Naar aanleiding hiervan merk ik op dat momenteel nog geen voorspelling kan worden gedaan over de datum waarop de nieuwe Gemeentewet in werking zal treden. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken wordt een invoeringswet voorbereid, die tegelijk met de nieuwe Gemeentewet in werking zal treden. Mocht met de behandeling van het wetsvoorstel tot herziening van de regelgeving inzake de burgerlijke stand zoveel tijd gemoeid zijn dat inderdaad een lacune dreigt te ontstaan, dan kan in de genoemde invoeringswet een overgangsbepaling worden opgenomen, op grond waarvan de bestaande regeling van de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand van kracht blijft tot het tijdstip van inwerkingtreding van de in het Burgerlijk Wetboek op te nemen nieuwe regeling.

Ik teken hierbij nog aan dat overeenkomstig de wens van de leden van de SGP-fractie, alle aandacht wordt besteed aan de afstemming met andere wetgevingsprojecten die nog in het stadium van parlementaire voorbereiding verkeren. In het bijzonder zal het verloop van de behandeling van het wetsvoorstel GBA en het wetsvoorstel tot herziening van het afstammingsrecht aandachtig worden gevolgd.

3. Geregistreerd partnerschap

De leden van de PvdA-fractie vroegen of, gelet op de recente discussie over geregistreerd partnerschap, vanwege de efficiëntie de registratiemogelijkheid hiertoe nu al zou kunnen worden meegenomen. Zoals deze leden bekend zal zijn, worden de wenselijkheid om een dergelijke registratie in te voeren en de vraag op welke wijze die registratie zou moeten worden geëffectueerd, momenteel bestudeerd door de Commissie belast met de toetsing van wetgeving. Op de resultaten van het lopende onderzoek kan in dit stadium niet worden vooruitgelopen. Mede gezien de vergaande consequenties van een dergelijke maatregel voor andere regelgeving dan die van de burgerlijke stand, ben ik van oordeel dat het niet voor de hand ligt dit onderwerp in het thans aan de orde zijnde wetsvoorstel te regelen.

4. Personele gevolgen van het wetsvoorstel

De leden van de PvdA-fractie wensten inzicht te verkrijgen in de personele gevolgen van alle aanpassingen. Ook zouden zij graag de vermindering van de werklast van het openbaar ministerie vanwege het afschaffen van de controle van de registers gekwalificeerd willen zien. Zoals in de memorie van toelichting, hoofdstuk B, IV, is aangegeven, wordt verwacht dat het wetsvoorstel per saldo geen personele consequenties heeft voor de diensten van de burgerlijke stand. De afschaffing van de controle van de registers door het openbaar ministerie brengt mee dat de overbrenging van de registers naar het parket en het onderzoek naar de inhoud van de akten niet langer noodzakelijk zijn. Het desbetreffende voorstel is mede gebaseerd op de overweging dat de wijze waarop dat onderzoek plaatsvindt, vrij sterk verschilt en in het algemeen gebrekkig is. De enquête onder de parketten die tot deze constatering heeft geleid, vertoont aanzienlijke verschillen in de opgaven van het aantal manuren dat jaarlijks aan deze arbeid wordt besteed. In totaal zou, op basis van deze cijfers, uit dien hoofde een besparing van 3 à 4 manjaar worden bereikt. Verwacht wordt verder dat de in het kader van dit wetsvoorstel in het leven te roepen rechtsgangen, in het bijzonder de declaratoirprocedure van afdeling 11, geen noemenswaardige verhoging van de werklast zullen meebrengen.

5. De Permanente Commissie van advies voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden

De leden van de SGP-fractie konden zich verenigen met het voorstel om de Permanente Commissie van advies voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden een wettelijke status te verlenen. Naar aanleiding van hun vraag, of in de toekomst bij mogelijke noodzakelijke of wenselijke herziening van de wetgeving betreffende de burgerlijke stand een adviesorgaan à la de commissie Mulder naar verwachting overbodig zal zijn, merk ik op dat dat afhankelijk zal zijn van de aard en de omvang van een eventuele toekomstige herziening. De Permanente Commissie heeft, zoals reeds hiervoor is gezegd, een belangrijke signalerende functie voor wat betreft de behoefte aan nieuwe regelgeving. De meest recente wijzigingen in de regelgeving zijn op haar initiatief tot stand gekomen. In verband met de omvang van de thans voorgestelde herziening en de ten dele zeer technische aspecten daarvan, lag het echter meer voor de hand dat het werk door een afzonderlijke commissie ter hand werd genomen, waarvan de samenstelling was afgestemd op de belangrijkste kwesties die daarbij aan de orde moesten komen.

6. Schijnhandelingen en frauduleuze geboorteaangiften

De leden van de CDA-fractie hebben reeds meermalen hun bezorgdheid over de problematiek van de schijnhuwelijken en de schijn-erkenningen uitgesproken. In het bijzonder hebben zij erop gewezen dat aan de praktijk van het schijnhuwelijk geen eind is gekomen door de invoering van de Rijkswet op het Nederlandschap van 1985, waarin onder meer is bepaald dat de met een Nederlander gehuwde niet-Nederlandse echtgenoot pas na een huwelijksduur van drie jaren een naturalisatieverzoek kan indienen. De genoemde leden dringen aan op wettelijke maatregelen die het mogelijk maken dat de ambtenaar van de burgerlijke stand ter zake een actiever beleid voert.

Naar aanleiding van deze opmerkingen kan ik mededelen dat het probleem van de schijnhuwelijken – de praktijk die erin bestaat om het huwelijk te gebruiken als middel om het recht op verblijf in Nederland te verkrijgen, alsmede de toegang tot voorzieningen waarop men anders geen aanspraak zou kunnen maken – intussen als speciaal probleem is bestudeerd door een ambtelijke werkgroep, aan de werkzaamheden waarvan enkele ambtenaren van de vreemdelingendienst te Amsterdam hebben deelgenomen. Op basis van het in die werkgroep gevoerde overleg, waarbij is geconstateerd dat het schijnhuwelijk onder meer kan leiden tot ernstige vormen van misbruik van sociale voorzieningen, ben ik tot de conclusie gekomen dat maatregelen zeer noodzakelijk zijn. In verband daarmee is een afzonderlijk wetsvoorstel voorbereid, op grond waarvan het openbaar ministerie de nietigverklaring van een huwelijk wegens strijd met de openbare orde kan vorderen. Aldus wordt aan deze instantie eenzelfde bevoegdheid tot repressief optreden toegekend als in het geval van schijnerkenning. Deze wijziging heeft de belangrijke consequentie dat artikel 18 *b*, tweede lid, van het thans aanhangige wetsvoorstel aldus zal moeten worden gelezen dat de ambtenaar van de burgerlijke stand, wanneer hij de overtuiging heeft dat de Nederlandse openbare orde zich tegen het voorgenomen huwelijk verzet, zijn medewerking aan de totstandkoming ervan dient te weigeren. Ten slotte wordt voorgesteld de aanstaande echtgenoot van niet-Nederlandse nationaliteit te verplichten een door de vreemdelingendienst opgemaakte verklaring aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te doen toekomen. Aan de hand daarvan kan de ambtenaar van de burgerlijke stand vaststellen of de betrokken vreemdeling, voor zover noodzakelijk, een verzoek om toelating tot Nederland heeft ingediend.

Ik hoop dat het wetsvoorstel binnen niet al te lange tijd zal kunnen worden ingediend.

Een actieve rol van de ambtenaar van de burgerlijke stand werd door de leden van de CDA-fractie ook bepleit bij de aangifte van geboorten. Hierbij zouden zij de informatieplicht zelfs zo ver willen zien gaan dat eventueel een doktersverklaring ten aanzien van de geboorte zou moeten kunnen worden gevraagd.

Tijdens de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de invoering van de huidige artikel 20a e.v. Boek 1 B.W. (Kamerstukken nr. 20 577) heeft minister Korthals Altes toegezegd dat nader onderzoek zou worden gedaan naar de vraag of het zinvol is dat bij de geboorteaangifte overlegging van een medische verklaring wordt geëist. De Permanente Commissie voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden is verzocht over die vraag te adviseren. Op verzoek van deze commissie is eerst het advies ingewonnen van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid en is tevens de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand geraadpleegd over de in andere Europese landen bestaande regelgeving en praktijk op dit gebied. Deze raadpleging is in maart 1991 afgerond. De

Permanente Commissie heeft inmiddels een advies uitgebracht. De commissie deelt niet de opvatting van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid, dat het verschoningsrecht van de medische hulpverlener, en daarmee het recht op privacy van de moeder, moeten prevaleren boven het belang van een juiste geboorteregistratie, en dat een aan de hulpverlener op te leggen attestverplichting om die reden zou moeten worden afgewezen. Voor wat de effectiviteit van een attestverplichting betreft, is de commissie van mening dat gevallen als het Dordrechtse, waarin een baby uit een kliniek werd ontvoerd en ten tweede male, onder een afwijkende naam werd aangegeven, daarmee kunnen worden voorkomen. Ook zal de attestverplichting een adequaat middel zijn tegen de aangifte van een niet bestaand kind. De meningen in de commissie zijn echter verdeeld over de te verwachten effectiviteit van een attestverplichting in het vermoedelijk vaker voorkomende geval van aanstonds bij de aangifte gepleegde fraude, welke fraude verband kan houden met draagmoederschap. Een deel van de leden is van oordeel dat een attestverplichting een belangrijke maatschappelijke barrière tegen zodanige fraude zou opwerpen. Een ander deel van de leden is daarentegen van mening dat degene die wil frauderen, daartoe steeds een middel zal vinden. Deze leden ontraden de invoering van een attestverplichting. In elk geval zou naar hun oordeel een attestverplichting, indien deze zou worden opgelegd, vergezeld moeten gaan van de wettelijke bevoegdheid van de medische hulpverlener om zich identiteitsbescheiden van de moeder te doen overleggen. Het advies wordt thans door mij bestudeerd.

II. ARTIKELEN

Artikel 16c

Naar aanleiding van de vraag van de CDA-leden, of in verband met artikel 16c niet nadrukkelijker zou moeten worden ingegaan op de behoeften van het publiek ten aanzien van openstelling van de burgerlijke stand, waarbij zij met name dachten aan een mogelijkheid tot avondopenstelling, wijs ik erop dat artikel 16c de bepaling van de openingstijden opdraagt aan burgemeester en wethouders. De behoeften kunnen per gemeente verschillen, terwijl er bovendien een samenhang is met de wenselijkheid van openstelling van andere gemeentelijke diensten. Ofschoon ik onderschrijf dat de behoeften van het publiek richtsnoer voor het beleid inzake openstelling moeten zijn, ligt het naar mijn oordeel minder voor de hand in het kader van dit wetsvoorstel nadere richtlijnen voor deze openstelling te geven.

Artikel 17

Op de vraag van de leden van de CDA-fractie naar de betekenis van dit artikel kan worden geantwoord dat inderdaad bedoeld is het aantal registersoorten te beperken tot drie. Een belangrijk oogmerk van de herziening van de regelgeving is, het systeem van de registratie te vereenvoudigen en overzichtelijker te maken.

Artikel 17c

Terecht gingen de leden van de GPV-fractie ervan uit dat de afgifte van afschriften en uittreksels, behoudens de aspecten van openbaarheid van de gegevens (afdeling 8 van het wetsvoorstel), in de toekomstige algemene maatregel van bestuur wordt geregeld.

Afdeling 3

De leden van de GPV-fractie hadden met reserves kennis genomen van de voornemens ten aanzien van de inhoud van de akten van de burgerlijke stand. Mede in verband met de Aanbeveling inzake de harmonisatie van de akten wordt gekozen voor staatakten. Deze leden onderkennen dat de internationale vergelijkbaarheid van akten hierdoor wordt bevorderd. Daar staat echter een aanmerkelijke verzakelijking van de aangifte tegenover. Van een letterlijke weergave van de door betrokkenen afgelegde verklaringen zal geen sprake meer zijn. Deze leden beschouwden dit als een verlies, in het bijzonder bij akten van geboorte en van huwelijk. Het gaat hierbij om voor de samenleving en de betrokken burgers zo wezenlijke gebeurtenissen dat de overheid aangifte en het opmaken van een openbare akte nodig vindt. Uit het karakter van de akte mag dit bijzondere karakter ook wel blijken.

Naar aanleiding van deze beschouwingen merk ik op dat noch in Nederland, noch in de andere lidstaten van de Internationale Commissie voor de burgerlijke stand die de Aanbeveling inzake de harmonisatie van de akten hebben aanvaard, de maatschappelijke betekenis van de gebeurtenissen die door de ambtenaar van de burgerlijke stand worden geregistreerd aan twijfel onderhevig is. Dat geldt evenzeer in landen zoals de Bondsrepubliek Duitsland en Oostenrijk, waar de staatakte reeds geruime tijd in gebruik is, als in Frankrijk en andere latijnse landen, waar de akten een uitgesproken protocollair karakter dragen. Bij het internationale overleg inzake de harmonisatie is naar voren gekomen dat, aangezien slechts een beperkt aantal welomschreven gegevens werkelijk relevant zijn voor de neerlegging van een gebeurtenis in de registers van de burgerlijke stand, aan een letterlijke weergave van de afgelegde verklaringen eigenlijk geen juridische betekenis toekomt. Dat besef is overigens ook gegroeid bij de Nederlandse burgerlijke stand, die sinds 1950 op ruime schaal de door de NEVABS ontworpen en door de Permanente Commissie van advies voor de zaken van de burgerlijke stand en voor nationaliteitsaangelegenheden goedgekeurde aktomodellen hanteert. In deze modellen is weliswaar de protocollaire vorm gehandhaafd, doch worden de verklaringen van partijen of aangevers niet letterlijk, maar in gestandaardiseerde vorm opgetekend. Het bijzondere karakter van de akte blijkt mijns inziens niet zozeer uit de wijze van opstelling als wel uit de zorgvuldigheid waarmee de te registreren gegevens worden gecontroleerd en uit de bewijsverplichtingen die in verband daarmee aan aangevers en partijen worden opgelegd (zie artikel 18). Afgezien van deze principiële aspecten wil ik nogmaals beklemtonen dat met de harmonisatie van de akten een zeer belangrijk doel is gediend, nl. de vereenvoudiging van het internationale verkeer van akten. Inmiddels zijn Italië en Luxemburg doende hun regelgeving in dier voege aan te passen dat de staatakte de protocollaire akte vervangt. Ik zou het betreuren indien Nederland de bij de algemene herziening van de regelgeving geboden gelegenheid om de Aanbeveling uit te voeren, niet te baat zou nemen. Ik teken hierbij nog aan dat in september 1991 te Madrid in het kader van de Internationale Commissie voor de burgerlijke stand een soortgelijke Aanbeveling inzake de harmonisatie van de uittreksels tot stand is gekomen. Het ligt in de bedoeling ook deze Aanbeveling in de algemene maatregel van bestuur te implementeren. Ten slotte wijs ik op het verband tussen het werk op het gebied van harmonisatie en de automatische verwerking van gegevens.

De leden van de GPV-fractie onderschreven het in de memorie van toelichting gestelde over de sociale betekenis van de aanwezigheid van getuigen bij een huwelijk. In verband met die betekenis bepleitten zij de handhaving van de vermelding in de akte van met name genoemde getuigen. Het zou naar hun mening een verarming van de huwelijksplech-

tigheid betekenen indien de rol van de getuigen zou worden beperkt tot een feitelijk aanwezig zijn. Voorts meenden deze leden dat de eerder genoemde Aanbeveling geenszins tot deze praktijk noopt.

Ofschoon ik mij ten volle bewust ben van het feit dat het derde gedeelte van de geharmoniseerde akte plaats biedt voor de vermelding van getuigen, meen ik dat doorslaggevend moet zijn dat aan de vermelding als bewijselement geen betekenis meer toekomt. Er zijn mij geen gevallen bekend waarin voor het bewijs van het huwelijk werd teruggevallen op de in de akte genoemde getuigen. Zo de noodzaak daartoe zich al zou voordoen, zou het na een aantal jaren moeilijk, zo niet onmogelijk kunnen zijn een beroep te doen op deze getuigen, wanneer deze bijvoorbeeld naar het buitenland zijn verhuisd. Met de sociale betekenis van de betrokkenheid van getuigen is rekening gehouden door niet over te nemen het voorstel van de NEVABS om het vereiste van aanwezigheid van getuigen te laten vervallen. Mede gelet op het feit dat die aanwezigheid in de meeste West-Europese landen vereist is, is voorgesteld het ter zake bepaalde in titel 5 van Boek 1 B.W. te handhaven, met dien verstande dat daarin wordt voorgeschreven dat de aanstaande echtelieden tevoren opgave doen van degenen die zij als getuigen hebben uitgenodigd. Een vermelding van de getuigen in de akte blijft evenwel achterwege. Ofschoon deze vermelding niet zou afdoen aan de internationale vergelijkbaarheid van de akten, zou daarmee wel afbreuk worden gedaan aan een andere doelstelling van de harmonisatie van de akten, nl. dat de vermeldingen worden beperkt tot datgene wat uit een juridisch oogpunt onmisbaar is. Dit impliceert dat het aantal in het derde vak op te nemen vermeldingen tot het noodzakelijke minimum wordt beperkt.

Dezelfde leden vroegen nog of de keuze voor een staatakte ook tot gevolg zal hebben dat het voorlezen van de akte in het vervolg achterwege zal blijven. Ik merk naar aanleiding hiervan op dat noch in de huidige, noch in de toekomstige regelgeving een voorschrift is opgenomen dat de ambtenaar van de burgerlijke stand verplicht tot voorlezing van de akte. In de praktijk is voorlezing, zeker bij het huwelijk, gebruikelijk. Het gebruik van de staatakte staat mijns inziens niet in de weg aan het geven van een mondelinge weergave van de inhoud van de akte.

Artikel 18

Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de GPV-fractie is de redactie van het eerste lid aangepast. Het woord «bevolkingsregisters» in het tweede lid is vervangen door «gemeentelijke basisadministratie».

Afdeling 4

In antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie waarom in afdeling 4 van de memorie van toelichting wel en in de wetstekst niet over akten van huwelijk wordt gesproken, moge ik erop attenderen dat van akten van huwelijk uitsluitend sprake is in de inleidende paragraaf 4.1 van de memorie van toelichting. Daar wordt uiteengezet dat in de voorgestelde afdeling 4 van het wetsvoorstel geen voorschriften met betrekking tot de inhoud van de akten van geboorte en van overlijden voorkomen. De inhoud van deze akten zal, evenals voor de akte van huwelijk thans reeds het geval is, in het Besluit Burgerlijke Stand worden geregeld.

Artikel 19a

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de GPV-fractie, waaraan gedacht moet worden bij Nederlands grondgebied dat buiten het gebied van een gemeente is gelegen, anders dan het gedeelte van de Noordzee dat wel tot de territoriale wateren behoort maar ook na de recente indeling van zeegebied bij de kustgemeenten niet gemeentelijk is ingedeeld, kan ik mededelen dat het overblijvende, niet ingedeelde gebied voor het grootste gedeelte bestaat uit zeegebied, en voor het overige gedeelte uit enkele andere onder water gelegen gebieden. Mede in aanmerking nemende dat voor zeegebied reeds de voorziening van artikel 19a, derde lid, is getroffen, zie ik aanleiding thans de schrapping van artikel 19a, tweede lid, voor te stellen.

Artikel 19d

Met betrekking tot de bepaling betreffende de geboorteregistratie van het kind waarvan het geslacht twijfelachtig is, vroegen de leden van de GPV-fractie of een nieuwe geboorteakte ook wordt opgemaakt als het kind is overleden vóór de in het tweede lid genoemde driemaandelijkse termijn is verstreken.

Ofschoon zich een geval laat denken waarin eerst na het opmaken van de overlijdensakte van het kind, maar vóór het verstrijken van de in het artikel voorziene driemaandelijkse termijn een medische verklaring wordt overgelegd, zal in de praktijk de ambtenaar van de burgerlijke stand, alvorens de akte van overlijden op te maken, bij de ouders van het kind informeren of inmiddels een medische verklaring voorhanden is. Vervolgens zal eerst de tweede geboorteakte worden opgemaakt en zullen de gegevens uit de tweede geboorteakte in de overlijdensakte worden overgenomen.

Ten einde de bepaling in overeenstemming met deze praktijk te brengen en te voorkomen dat achteraf een tweede geboorteakte moet worden opgemaakt, die tot wijziging van de overlijdensakte zou moeten leiden, zijn in het tweede lid na de woorden «binnen drie maanden» de woorden, «of, bij overlijden binnen die termijn, ter gelegenheid van de aangifte van het overlijden» ingevoegd.

Artikel 19e

De leden van de GPV-fractie deelden het standpunt dat onder meer om redenen van volksgezondheid de termijn van drie dagen binnen welke aangifte van de geboorte moet plaatsvinden, gehandhaafd dient te blijven. Zij konden ook instemmen met de regeling van de aangifteplicht en -bevoegdheid. Zij meenden echter dat de aangifteplicht zou moeten worden aangevuld met een bepaling dat deze plicht geldt zolang de aangifte nog niet door een ander is gedaan. Het gaat hier immers – anders dan in artikel 18 van het huidige Burgerlijk Wetboek – niet om een bevoegdheid die aan meer personen toekomt maar om een uit de wet voortvloeiende hoofdelijke verplichting voor meer personen.

Ik onderschrijf de opvatting van de GPV-leden dat de geboorteaangifte slechts éénmaal hoeft plaats te vinden. Naar mijn mening blijkt dat echter reeds uit de thans voorgestelde bepalingen, die zijn overgenomen uit artikel 36 Besluit Burgerlijke Stand. Met name is het uit het vierde lid af te leiden. Er is mijns inziens dan ook geen reden tot opnemning van de door deze leden voorgestelde bepaling.

Artikel 19i

De leden van de GPV-fractie vonden het een aanmerkelijke verbetering dat op grond van artikel 19i, tweede lid, voor een pasgeboren kind dat is overleden voordat aangifte van de geboorte is gedaan een akte van geboorte wordt opgemaakt. Met betrekking tot het eerste lid van dat artikel vroegen zij wanneer een kind als levenloos ter wereld gekomen wordt beschouwd. In beginsel kan immers gesteld worden dat elk kind dat verwekt is, maar niet tot leven buiten het moederlichaam komt, levenloos ter wereld is gekomen. Wordt in het eerste lid bedoeld een aangifteplicht te regelen na een zwangerschap van een bepaalde duur of gelden andere criteria?

Voor de toepassing van artikel 19i, eerste lid, dat voorziet in het opmaken van een in het register van overlijden op te nemen bijzondere akte, kan een kind slechts dan als levenloos geboren worden aangemerkt wanneer de vrucht levensvatbaar was. De levensvatbaarheid wordt gemeten naar biologische maatstaven, met name naar de duur van de zwangerschap. Het gaat hier om de maatstaven die worden gehanteerd ten einde te bepalen of er sprake is van een doodgeborene in de zin van artikel 1, onder b, van de Wet op de lijkbezorging van 7 maart 1991, Stb. 130. De ambtenaar van de burgerlijke stand heeft overigens niet zelf over de levensvatbaarheid te oordelen. Hij gaat af op de mening van de arts of de lijkschouwer, die op grond van de Wet op de lijkbezorging slechts een verklaring van overlijden afgeeft indien het doodgeboren kind levensvatbaar was. Zoals de leden van de GPV-fractie stelden, is er een rechtstreeks verband tussen de registratie van de doodgeboorte en het door de ambtenaar van de burgerlijke stand te verlenen verlof tot lijkbezorging. Bij doodgeboorte is het oordeel van de arts of de lijkschouwer bepalend voor de vraag of er een akte wordt opgemaakt. Het staat de ouders niet vrij om na een voortijdige bevalling, waarbij een kind levenloos ter wereld is gekomen, zelf te beslissen of zij een akte laten opmaken.

Artikel 22

In overeenstemming met de wens van de leden van de GPV-fractie is in dit artikel, evenals in afdeling 13, het woord «kunne» gewijzigd in «geslacht».

Artikel 23b

Terecht merkten de leden van de GPV-fractie op dat het bij het voorgestelde systeem voor afgifte van stukken overbodig is te bepalen dat een afschrift van een akte volledig is. Het woord «volledig» is derhalve geschrapt. Ten aanzien van de inhoud van afschriften zal het toekomstige Besluit Burgerlijke Stand onder meer bepalen dat het mede de latere vermeldingen bevat die krachtens wettelijk voorschrift aan de akte zijn toegevoegd en dat het de verklaring van de bewaarder bevat, dat de erin vermelde gegevens overeenstemmen met het origineel. In verband hiermee is in artikel 23b een verwijzing naar de algemene maatregel van bestuur opgenomen.

De leden van de GPV-fractie waren het niet eens met de stelling dat ambtshalve toezending van afschriften of uittreksels niet synoniem is met kosteloos. Als de wetgever het nodig vindt de administratie te verplichten tot toezending van een afschrift of uittreksel, past daarbij naar hun mening geen betalingsplicht van de belanghebbende. Bovendien lijkt het heel onpraktisch leges te heffen voor een stuk dat ambtshalve onder bijvoeging van een acceptgirokaart wordt toege-

zonden. De kosten van invordering staan immers in geen verhouding tot de kosten van het stuk.

Anders dan de aan het woord zijnde leden ben ik van mening dat het belang van betrokkenen om geïnformeerd te worden omtrent een door de ambtenaar van de burgerlijke stand uitgevoerde registratie, in de bedoelde gevallen zo groot is, dat het voor de hand ligt dat daarvoor het normale bedrag aan leges in rekening wordt gebracht. Aan de vervaardiging van het stuk zijn dezelfde kosten verbonden als aan een stuk dat op verzoek van een belanghebbende wordt afgegeven. Het komt mij redelijk voor dat deze kosten ook bij ambtshalve toezending door de ontvangers worden gedragen. Daaraan doet naar mijn mening niet af dat aan de voorgestelde vorm van legesheffing invorderingskosten zijn verbonden.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto